

Forfatter: [Chr. Bagge]

Titel: Den saa kaldede nye Autor-Igle. En vigtig Opdagelse for alle skiønsomme Insekt Elskere.

Citation: [Chr. Bagge]: "Den saa kaldede nye Autor-Igle. En vigtig Opdagelse for alle skiønsomme Insekt Elskere.", i [Chr. Bagge]: *Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 16*, ?, 21.03.1771, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-1_016-shoot-workid1_016_010.pdf (tilgået 07. maj 2021)

Anvendt udgave: Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 16

Ophavsret Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen.](#)

↩

Den saa kaldede nye Autor-Iggle. En vigtig Opdagelse for

☒ alle skønsomme Insekt Elskere.

2

☒ Den mægtige Berømmelse som de kri tiske Lærde uddele til dem, der kan aabenbare os noget om Myggens, Fluens og Edderkoppens Egenskab, item deres sande Maade af forplante sig paa, og Det seremonielle (*) derved, med utallige fleere lykkelige Opdagelser, haver endelig ansporet mig til at blive nøye seende, paa det jeg og hos de lærde Karle kunde komme i Anseelse.

☒ Jeg begyndte at stirre, og see meget nær an paa det jeg vilde læse, efterdi jeg mærkeds at det var en ligesaa lærd som lykkelig Egenskab. Det jeg saaledes af Skalkhed gjorde for at blive anset for lærd, er bleven til en Vane hos mig, saa at jeg nu pliirer ligesaa stærk som den allerlærdeste. Og da jeg altsaa be-

☒ (*) ceremonielle.

3

☒ sidder ej allene Lærdom, men endog lærde Grimaser , faa. bør Akademiet i det mindste belønne mig med en Doktor- eller Ma- gister-Titel; det værste er, at jeg kommer noget sildig, lhi da vi allerede have Professorer og Doktorer baade eller 3die og 4de, saa maa jeg sedere (*) 4 eller 5 Orde- ner. Dog i denne Tiid siger en liden Rang meget, efterdi Meriter og Rang skal følges ad herefter.; Vi yngste i Rangen vil dog vist komme til at staae iblant de overste Klasser udi den nye poitiske Merite-Rang-Bog.

☒ Dog! jeg bygger Kasteller i Luften, jeg har jo ikke engang fortient ka- racteren endnu, og vil dog have den, det lader forbandet ilde. Men frisk Mod! jeg haver Forgiængere som have ingen anden Fortieneste, end at de har kundet berømme sig af fremmede Egenskaber, og af de Virkninger som gode vægtige Du- cater og undertiden allene et velsmagende Maaltid haver havt den største deel udi, og dog bære de prægtige Titler. Da jeg nu ved en lærd Opdagelse agter at gjøre mig meriteret, saa seer mit skarpe ØyeBelønnigen for

☒ (*) dvs: cedere.

4

☒ ud, saa meget vissere som umeriterede Personer ikke kan spille mig Prævenire.

☒ Men jeg maa fortælle mine flittige og for det menneskelige Vel overmaade nyttige Opdagelser, saavelsom Anledningen dertil. En Dag, da jeg sad halv nedslaget i Sindet over mig selv, fordi jeg ikke endnu havde giort nogen Deku- verte, hvorved min Lykke kunde vogne, thi den var falden i en dyb Søvn, saa at den endog ved Gevalt ikke vilde lade sig opvække, see! da steede er stort Knald, hvorved min Lykke med et vognede, saa at det som jeg ikke ved al min Flid kunde udrette, erholdte jeg nu ved en puur Hændelse.

☒ Lykken tiltalede mig strax saaledes:

☒ Du er noget for gammel til at blive lyk- kelig, Penge er mig og umuelig at skaffe dig, thi dem ere der kun faa af; jeg kunde ikke bare mig at falde Lykken ind i Talen, og spørge om Storcken tog dem med sig, Ney, sagde Lykken, Men de faae der have dem, ruge og puge møysommelig over dem, af Frygt for at miste dem, thi mange vil laane, men faa vil betale. Som da Sirkulationen er hæmmet, gjøre disse liggende Penge ikke mere Virk-

5

☒ ning end om de aldrig vare til (Maaskee, tænkte jeg, Pengenes Indsluttelse skal forebygge, at hvad hos de fleeste med Synden er kommen, med Sorgen stal ikke forgaae)

☒ Men jeg vil derimod, sagde Lykken videre, give dig Leylighed og Held til at naae Ære og Gase (*) under den Forbintlighed og Kondision, at du skriver alle gangbare fremmede Ord paa en dansk Maade og Udtale; thi omendskiønt det i de fleeste Henseender er et puurt Pedanterie, hvorved mange Ord gjøres ukiendelige, saa bliver du dog derved anseet for en lærd Mand, og du kan vente at blive Sekretær i et eller andet lærd Sositæt, ja, som er det fornemste, erholde en berømmelig Kritike hos de lærde Sjournalister.

☒ Lykken gav mig derpaa et Øyenglas, sigende: dermed kan du see de mindste Dyr lige ind udi Indvolden. Gjør dermed nye Opdagelser, Giv dem i Trykken, og faae en eller anden lærd Sjournalist par Resong til at berømme dine nyttige Bestræbelser, og see! alt andet skal gives dig.

☒ (*) osv: Gage.

6

☒ Jeg applicerede strax mit Glas og blev vaer paa en for mig liggende nye udkomne Pjese som jeg nylig havde ley et, en liden krybende Orm. Jeg raadførte mig strax med Lykken hvad denne Insekt hedte, jeg fik til Svar: Den er just til din Opdagelse konserveret, og siden den lever af at makulere og fordærve nye trykte Skrifter, og gjøre dem U- fælgelige, saa vil vi kalde den: Den Nye Autor-Iggle, thi ligesom Iglen udsuer Blodet af andre Creature, saa udsuer denne Blodet af Autorerne ved at gjøre deres Arbeyde usælgelig. Men du maae være hurtig i dine Anmærkninger, thi der er foruden denne ikkun en eeneste af samme Slags, og da de ere af et Kiøn uddøe Arten med dem. Jeg var ej seen at gjøre mine Antegnelser, thi Lykken maa man hurtig adlyde, jeg befandt, at denne Iggle var af Kolør hvide graae næsten som en Møller naar han staaer udi sit Værksted eller Mølle, den var temmelig smal efter sin Længde, den havde to Forbeen og to Bagbeen, maadelige Øyne og en temmelig vel proporsioneret Næse, som sad imellem Mund og Øynene; man kunde mærke, at der var Ansat

7

☒ til et par Horne, men om de vare afsrødte eller endnu skulde komme, kunde jeg ikke ret siysere. Men med største Forundring saae jeg grant, at den opsøgte og fortærede ey andre end disse Bogstaver A. O. R. T. U. hvoraf det Ord Autor bestaaer. Som jeg da havde antegnet disse opbyggelige og nyttige Anmærkninger, og var i Forfatning med at gjøre flere Opdagelser hos denne AutorIgle, kommer dens Kamerat antrækkende, hvisker den første noget i det eene Ø- re; thi hver af dem havde to, et ved hver Side; under denne deres Deskors eller Samtale, som varede en god Minut, observerede jeg saa meget, at naar nogen vil spørge. mig kujus generts vare de, kan jeg under Fed bekræfte, Masku-lini generis ligesom jeg og anmærkede, at den stedse saae fristere ud af Øynene end den forrige, hvilket anlediger mig at troe at samme var meget ung imod den første, Hvorfor jeg og til Forskiæl markerede den hos mig for den unge AutorIgle, saa var og denne sidste noget mørkere i Koløren. Derpaa forlove de mig meget iilfærdig, og erfarede jeg, at de kunde temmelig hastig komme af Stæd

8

☒ ved at bultre sig frem i en Rundhed, ligesom Staal Ormen. Jeg forfulgte dem med mit Glas, og saae, al de tog Veyen op ad Østergade, og da de kom til et vis Hiørne strækkede de sig ud, og med et smuttede de begge ind under en Stolpe i et gammelt forfaldet Huus. Med første og saa snart de dertil udfordrende store Omkostninger kan udfindes, agter jeg at holde en ordentlig og med al- le høytidelige Seremonier geleyder Di- sputas over denne Insekt. Indtil saa- dant skeer vilde de nidkiære Velyndere af Insekt-Historien lade sig opbygge ved denne korte Beskrivelse over disse for de nye Skrifter saa skadelige Autor-Igler. Kiøbenhavn den 21 Martii 1771.